

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וּמִכְנָסִי-בֶדֶד יִהְיֶה עַל-בְּשָׂרוֹ (זרקא מנח סגול) (ויקרא ט"ז, ד)

במסכת זבחים (דף פח עב) מבאר¹ שבגדי הכהן נועדו לכפר.

רבי אברהם סבע מבאר²: "רמז בכאן כתונת בד, לכפר על כתנות עור של אדם הראשון. ומכנסי בד, לכסות בשר ערוה של אדם הראשון, שאמרו שהיה מושך בערלתו (סנהדרין לח ע"ב)". ע"כ.

ונרמז בטעמים: וּמִכְנָסִי-בֶדֶד יִהְיֶה עַל-בְּשָׂרוֹ (זרקא מנח סגול), חטא אדם הראשון, האכילה מעץ הדעת, היה בפיתוי הנחש. הטעם זרקא רומז בצורתו לנחש. החטא היה עקב לשון הרע שדיבר הנחש. הסגול, שלש נקודות, רומז על לשון הרע, עליה אמרו בגמרא (ערכין טו עב) כי היא הורגת שלושה אנשים: את אומרו, את מקבלו ואת האדם עליו דיברו.

שלום המאירי

וּמֵאֵת עֵדֶת (פשטא) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָקַח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה (ויקרא ט"ז, ה)

ה"מאור ושמש", רבי קלונימוס קלמן אפשטיין, מבאר: "על פי מה שאמרו חז"ל (שבועות יג ע"ב) שהפר בא לכפר על הכהנים ועל טומאת מקדש וקדשיו וכן השעירים מכפרים על טומאת מקדש וקדשיו, וגם כאן יש לרמז שיבוא אל הקודש על ידי תשובה על טומאת מקדש דהיינו על איזה פניה ומחשבה זרה שהיה לו באיזה עבודה מעבודת הקודש בתורה או בתפילה או באיזה מצוה, ועל ידי זה היה מקרב גם מאת עדת בני ישראל שרצונם להתכפר בכפרת שעירי עזים דהיינו שהם עושין תשובה על כל פנים לפעמים על טומאת מקדש מהתורה ומהתפילה ועל מעשיהם הבלתי הגונים". ע"כ.

ונרמז בטעמים: וּמֵאֵת עֵדֶת (פשטא) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הטעם פשטא רומז לתשובה³. עם ישראל עושה תשובה על מה שלעתים לא עשו כראוי את עבודות הקודש בתורה או בתפילה או באיזה מצוה.

שלום המאירי

¹ "ואמר רבי עיני בר ששון למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין. כתונת מכפרת על שפיכות דם שנאמר וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם. מכנסים מכפרת על גילוי עריות שנאמר ועשה להם מכנסי בד [לכסות] (את) בשר ערוה. מצנפת מכפרת על גסי הרוח מנין אמר רבי חנינא יבא דבר שבגובה ויכפר על גובה. אבנט מכפר על הרהור הלב היכא דאיתיה. חושן מכפר על הדין שנא' ועשית חושן משפט. אפוד מכפר על עבודת כוכבים שנאמר אין אפוד ותרפים. מעיל מכפר על לשון הרע מנין א"ר חנינא יבא דבר שבקול ויכפר על קול הרע. וציץ מכפר על עזות פנים בציץ כתיב והיה על מצח אהרן ובעזות פנים כתיב ומצח אשה זונה היה לך".

² צרור המור כאן. ראה לעיל באותם טעמים בפרשת צו (ויקרא ו, ג).

³ פשטא רומז ליושר ולתשובה, כפי שנרמז בענין השופר של ראש השנה (ראש השנה דף כו עב) "שופר של ראש השנה של יעל פשוט ... כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי". ורמז לימינו של הקב"ה שהיא פשוטה לקבל שבים.

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וּבִקְצָרְכֶם אֶת קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה (דרגא תביר) פֶּאֶת שְׂדֶךְ לִקְצֹר וְלִקְטֹ
קִצִּירְךָ לֹא תִלְקֹט (ויקרא יט, ט)

רבי מרדכי הכהן, שפתי כהן, מבאר⁴ שהכתוב רומז שאדם לא יכלה את זכויותיו במצוות ובתורה, אלא ישאירן לבניו. ע"כ.

ונרמז בטעמים: לֹא תִכְלֶה (דרגא תביר), רומז שלא ישבור את דרגתו בחייו, ורומז למתן תורה, כלומר לזכות התורה, כאמור במתן תורה באותם טעמים (שמות יט, כ) וַיִּרְדּוּ יִזְנֶה (דרגא תביר) על הר סיני.

שלום המאירי

לֹא תִגְנְבוּ (טרחא אתנחתא) (ויקרא יט, יא)

הפסוק הקודם מסתיים 'אֲנִי יְדֹד אֱלֹהֵיכֶם'. האם יש קשר בין הפסוקים?

רבי משה חורב מבאר⁵ את סמיכות "אֲנִי יְדֹד אֱלֹהֵיכֶם" ל"לֹא תִגְנְבוּ" על פי המובא במסכת ברכות (סג עא):

"דרש בר קפרא, איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה? - 'בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך' (משלי ג, ו) אמר רבא, אפילו לדבר עבירה". ובספר עין יעקב הוסיפו: "אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי גנבא אפום מחתרתא, רחמנא קרי". (=זהו שאומרים האנשים, הגנב כשהוא על פתח המחתרת, גונב במחתרת, הוא קורא אל ה' שיעזור לו).

וזוהו שדרש בר קפרא: בכל דרכיך דעהו - ש'אֲנִי יְדֹד אֱלֹהֵיכֶם', ואפילו לדבר עבירה - של 'לֹא תִגְנְבוּ', וכמעשה של הגנב

שקורא אל ה' בשעת גניבתו. וכנזכר לעיל. ובזכות שיזכור את ה' גם בשעת העבירה יש תקוה לאחריתו, וה' יישר אורחותיו, ושב ורפא לו. ע"כ.

ונרמז בטעמים: 'אֲנִי יְדֹד אֱלֹהֵיכֶם' לֹא תִגְנְבוּ (טרחא אתנחתא), אף כשהגנב טורח בגנבתו ונמצא על פתח המחתרת (צורת אתנחתא כפתח) הוא קורא אל ה'.

שלום המאירי

⁴ "ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה וגו'. בא לומר שלא יאכל עולמו בחייו ולא יכלה הקרן ויניח לבניו שיאכלו בזכות אבות, זהו וכרמך לא תעולל שלא יניח לעולליו שהם בניו שהם עדיין קטנים שאין להם זכות, זהו לעני ולגר שהם עניים והם גרים שמחדש באו, אם כן מהקציר שהם מצוות החמורות ומהכרם שהוא לימוד התורה שהיו יושבים שורות שורות ככרם, וכן במשנה תחת כשנכנסו רבותינו לבית המדרש ביבנה אמרו כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה, ומהפירות שהם פירי המצוות יניח לבניו אולי לא יהיה להם זכות ויאכלו מזכות אבותם, אני ה' אני נאמן לשומרם לבניהם ולבני בניהם עד עולם, ומה שנכנסו בלשון רבים ואמר ובקצרכם ויצא בלשון יחיד שאמר לא תכלה, הוא לכלול האב והאם, כמו דביתהו דרבי חנינא בן דוסא דשדרו ליה כרעא דפתורא דדהבא אמרה ליה דביתהו בעי רחמי דלשקלוא ובעא רחמי ושקלוא במסכת תענית (כ"ה.), הרי לא רצו לאכול עולמם בחייהם, לפי דאחזו ליה בחלמא דכולי עלמא אכלו על פתורא דתלת כרעי ואיהו על תרין כרעי והאשה חלק מחלקו ומהעונג שלו היא אוכלת, ולזה אמרה לו בעי רחמי, ולפי שהוא עיקר ועמו טפילה היא, אמר בלשון יחיד לא תכלה וכו'".

⁵ תורה מסיני ויקרא, רבי משה חורב, בני ברק תשעא, עמ' צ.